

УДК 338.48-6.641/642

Савчин Галина Петрівна

Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ,
Україна, e-mail: savchin_gal@ukr.net

Юрас Юлія Ігорівна

Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ,
Україна, e-mail: iuliia.murava@ukr.net

АНАЛІЗ ТА НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ У КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ

Метою дослідження є аналіз гастрономічних фестивалів Карпатського регіону та розроблення напрямів оптимізації розвитку гастрономічного туризму.

Методика. У дослідженні використано такі методи дослідження: аналіз, порівняння, статистичний та ін.

Результати. У статті проаналізовано статистичні показники розвитку гастрономічного туризму у Карпатському регіоні. Визначено динаміку проведення гастрономічних фестивалів, їх сезонність та територіальну приналежність. Розроблено карто-схему гастрономічних фестивалів Карпатського регіону. Запропоновано напрями оптимізації розвитку гастрономічного туризму в регіоні.

Наукова новизна. Виконано комплексний аналіз гастрономічних фестивалів Карпатського регіону за різними показниками. Розроблено «Карпатський фестиваль грибів» як напрям оптимізації розвитку гастрономічного туризму в регіоні.

Практична значимість. Результати дослідження можуть бути використані при плануванні подальшого розвитку гастрономічного туризму у Карпатському регіоні та відповідному коригуванні туристичної політики регіону.

Ключові слова: гастрономічний туризм, гастрономічний фестиваль, туристичні потоки, туристична дестинація.

УДК 338.48-6.641/642

Савчин Галина Петровна

Ивано-Франковский национальный технический
университет нефти и газа, г. Ивано-Франковск,
Украина, e-mail: savchin_gal@ukr.net

Юрас Юлия Игоревна

Ивано-Франковский национальный технический
университет нефти и газа, г. Ивано-Франковск,
Украина, e-mail: iuliia.murava@ukr.net

АНАЛИЗ И НАПРАВЛЕНИЯ ОПТИМИЗАЦИИ РАЗВИТИЯ ГАСТРОНОМИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В КАРПАТСКОМ РЕГИОНЕ

Целью исследования является анализ гастрономических фестивалей Карпатского региона и разработка направлений оптимизации развития гастрономического туризма.

Методика. В исследовании использованы следующие методы исследования: анализ, сравнение, статистический и др.

Результаты. В статье проанализированы статистические показатели развития гастрономического туризма в Карпатском регионе. Определена динамика проведения гастрономических фестивалей, их сезонность и территориальная принадлежность. Разработана карто-схема гастрономических фестивалей Карпатского региона. Предложены направления оптимизации развития гастрономического туризма в регионе.

Научная новизна. Выполнен комплексный анализ гастрономических фестивалей Карпатского региона по различным показателям. Разработан «Карпатский фестиваль грибов» как направление оптимизации развития гастрономического туризма в регионе.

Практическая значимость. Результаты исследования могут быть использованы при планировании дальнейшего развития гастрономического туризма в Карпатском регионе и соответствующей корректировке туристической политики региона.

Ключевые слова: гастрономический туризм, гастрономический фестиваль, туристические потоки, туристическая дестинация.

УДК 338.48-6.641/642

Savchyn Halyna Petrivna Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
e-mail: savchin_gal@ukr.net

Iuras Iuliia Ihorivna Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
e-mail: iuliia.murava@ukr.net

ANALYSIS AND OPTIMIZATION DIRECTIONS FOR GASTRONOMIC TOURISM DEVELOPMENT IN THE CARPATHIAN REGION

The purpose of the study is to analyze gastronomic festivals in the Carpathian region and to develop the direction for optimizing the gastronomic tourism development.

Methods. The authors used the following research methods: analysis, comparison, statistical, etc.

Results. The article analyzes the statistical indicators of the gastronomic tourism development in the Carpathian region. The dynamics of gastronomic festivals, their seasonality and territorial affiliation were determined. A schematic map of gastronomic festivals of the Carpathian region was developed. The optimization directions for gastronomic tourism development in the region were proposed.

Scientific novelty. Complex analysis of gastronomic festivals of the Carpathian region was done according to different indicators. “Carpathian Mushrooms Festival” was developed as a way to optimize the development of gastronomic tourism in the region.

Practical significance. The results of the study can be used in the further planning of gastronomic tourism development in the Carpathian region and the corrections of the tourist policy of the region.

Key words: gastronomic tourism, gastronomic festival, tourist flows, tourist destination.

Постановка проблеми. Сьогодні одним з перспективних видів туризму є гастрономічний туризм, який набуває все більшої популярності. Туристи обирають гастрономічні тури для знайомства з особливостями кухні різних країн та місцевостей. Дослідження Food Travel Monitor свідчать про те, що 93 % мандрівників зараз шукають унікальні і незабутні продукти харчування та напої [1]. Таким чином, виникає потреба у створенні продукту, який зможе конкурувати на світовому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням гастрономічного туризму приділено багато уваги в працях українських науковців, таких як В. Ковешніков, Д. Басюк, В. Корнілова, Г. Вишневська, В. Глушко, Т. Кукліна [2-7]. Окрім цього, це питання було широко висвітлено в працях професора університету Огайо – Лусі Лонга, який

вперше ввів поняття «кулінарний туризм» [8]. Незважаючи на це, даний вид туризму потребує більш детального вивчення.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є аналіз гастрономічних фестивалів Карпатського регіону та розроблення напрямів оптимізації розвитку гастрономічного туризму.

Виклад основного матеріалу. Туризм в Карпатському регіоні активно розвивається, про що свідчать високі показники туристичних потоків. Одним із лідерів за цим показником є Івано-Франківська область, що пов'язано із стрімким розвитком курорту Буковель та великою кількістю екскурсантів (рис. 1) [9-12]. Окрім того, у 2016 р. у кожній із областей Карпатського регіону спостерігається збільшення кількості туристів, що можна пояснити розвитком внутрішнього туризму. Туристів в тому числі приваблюють гастрономічні фестивалі.

Рис. 1. Динаміка туристичних потоків Карпатського регіону

Відповідно до даних відділів туризму обласних державних адміністрацій та планів проведення туристичних заходів нами було проаналізовано гастрономічні фестивалі Карпатського регіону [13-19].

Лідером за показником кількості гастрофестивалів у структурі фестивальних заходів областей Карпатського регіону є Закарпатська область. Встановлено, що з-поміж усієї кількості фестивалів Закарпатської області, а їх нараховується 92, проводять 39 гастрономічних фестивалів, що у відсотковому співвідношенні складає 42 %. Це доводить, що гастрономічний туризм, зокрема проведення гастрофестивалів на Закарпатті зараз є досить популярним та користується величезним попитом.

З-поміж усієї кількості фестивалів Львівщини, а їх нараховується 125, гастрономічних фестивалів – лише 20, що у відсотковому співвідношенні складає 16 %. Це можемо пояснити тим, що гастрономічний туризм Львівської області наразі представлений

здебільшого ресторанним туризмом. Більшість гастрономічних фестивалів проводять безпосередньо в м. Львів.

Щодо Івано-Франківської області, то з усієї кількості фестивалів, а їх нараховується 115, гастрономічних фестивалів – 15, фестивалів з ярмарками – 5, що у відсотковому співвідношенні складає 17 %. Це пояснюється тим, що гастрономічний туризм Івано-Франківської наразі перебуває на стадії розвитку.

Сьогодні гастрономічний туризм в Чернівецькій області також перебуває на стадії розвитку, і відповідно до проведеного нами аналізу, з усієї кількості фестивалів Чернівецької області, а їх нараховується 76, гастрономічних фестивалів – лише 8, і ярмарків – 2. У відсотковому співвідношенні це складає лише 10 %.

Таким чином, найбільше гастрономічних фестивалів проводять у Закарпатській області (45 %), друге місце посідають Львівська та Івано-Франківська області (по 23 % відповідно), найменше таких фестивалів (9 %) проводять в Чернівецькій області (рис. 2).

Рис. 2 Співвідношення гастрономічних фестивалів по областях Карпатського регіону

Для визначення тенденцій сезонності проведення гастрофестивалів у Карпатському регіоні також було проведено відповідний аналіз (рис. 3). Відповідно до проаналізованих даних найбільше гастрономічних фестивалів в Карпатському регіоні проводять у серпні – 14 фестивалів (із них 5 – у Закарпатській та Львівській областях, 3 – в Івано-Франківській області та 1 – у Чернівецькій області); у вересні – 13 (із них 7 – у Закарпатській області, 3, 2, 1 – у Львівській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях відповідно) та у жовтні – 11 (по 4 фестивалі – в Івано-Франківській та Львівській областях, 2 – у Чернівецькій області, 1 – у Закарпатській області). Найменше фестивалів спостерігається у листопаді, а саме 1 фестиваль. Його проводять у Закарпатській області. Також встановлено, що лише в Закарпатській області гастрономічні фестивалі проводять щомісяця. З метою кількісного аналізу гастрономічних фестивалів Карпатського регіону у розрізі його районів

авторами розроблено карто-схему на основі зведених даних по фестивалях регіону (рис. 4).

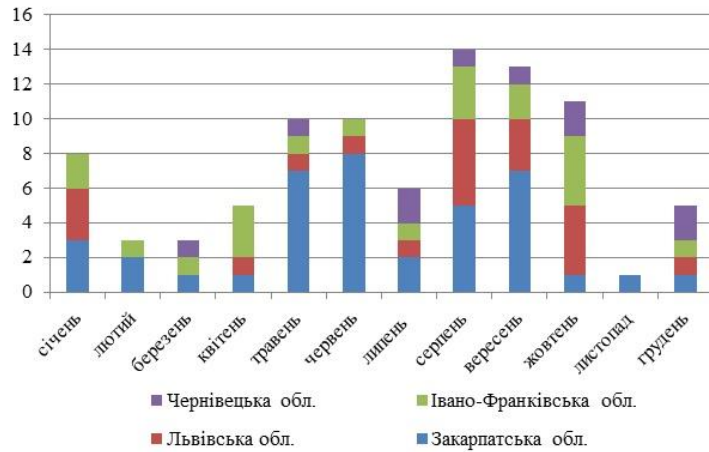

Рис. 3 Кількість гастрофестивалів Карпатського регіону по областях у розрізі місяців у 2017 р.

Встановлено, що осередки гастрономічних фестивалів Закарпатської області розташовані на україно-угорському кордоні, а також в обласному центрі – м. Ужгород. Найбільше гастрономічних фестивалів Львівської області проводять у м. Львів. Осередки гастрофестивалів Івано-Франківської області розташовані у м. Івано-Франківськ та м. Долина. Гастрономічні фестивалі Чернівецької області, аналогічно Львівській, тяжіють до обласного центру.

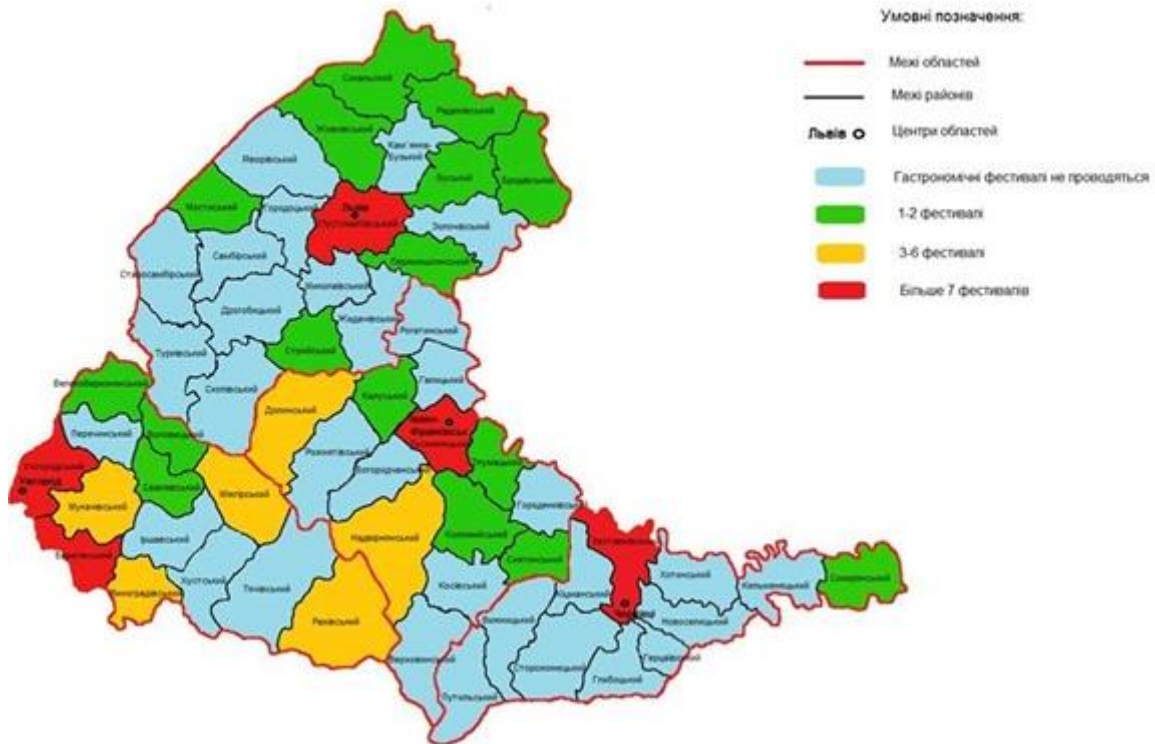

Рис. 4 Карто-схема гастрономічних фестивалів Карпатського регіону

Як напрям оптимізації розвитку гастрономічного туризму в Івано-Франківській області пропонуємо проводити «Карпатський фестиваль грибів» у смт. Ворохта. Це селище є осередком гастрономічного туризму, адже воно відоме своїми грибними місцями. Оскільки гастрономічний туризм є одним із пріоритетних видів туризму в Івано-Франківській області, а близько десяти років тому тут уже проводили «Свято грибів», яке однак не набуло популярності, то пропонуємо удосконалити цей фестиваль, розробити його концепцію і програму для підвищення показників туристичних потоків в області. Крім того, вважаємо за доцільне запроваджувати нові гастрономічні фестивалі у вересні, так як це місяць збору урожаю, тим більше, що в Івано-Франківській області у вересні проводять лише два такі фестивалі.

Ідея фестивалю зосереджена навколо трьох речей – місця, де він відбудеться, артефактів, якими воно славиться (грибів, трамплінів) і традицій цього куточку Карпат. У програму фестивалю пропонується включити ярмарки, майстер-класи, похід по гриби, конкурси, виступи музичних виконавців, показ фільму під відкритим небом, а також інші розваги. Нами також розроблено логотип, макет афіші, флаєрів, а також карто-схему головних локацій фестивалю.

Висновки проведеного дослідження. Таким чином, гастрономічний туризм є перспективним напрямом розвитку туризму у Карпатському регіоні. У результаті аналізу туристичних потоків та кількості, тенденцій сезонності і територіального розташування гастрономічних фестивалів Карпатського регіону визначено тенденції та перспективи розвитку гастрономічного туризму в цьому регіоні. Розроблено карто-схему гастрономічних фестивалів Карпатського регіону. Запропоновано напрями його оптимізації, зокрема відновлення та удосконалення гастрономічного фестивалю «Карпатський фестиваль грибів».

Список використаних джерел:

1. Всесвітня гастрономічна асоціація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldfoodtravel.org/cpages/food-tourism-fitnessreport (дата звернення 11.10.2018)
2. Ковешніков В. С. Винний та гастрономічний туризм: важливий потенціал розвитку економіки / В. С. Ковешніков, В. В. Гармаш / Інвестиції: практика та досвід. – 2017. - № 4. – С. 32-37.
3. Басюк Д. І. Інноваційний розвиток гастрономічного туризму в Україні / Д. І. Басюк / Наукові праці Національного університету харчових технологій. – 2012. – № 45. – С. 128-132.
4. Корнілова В. В. Сучасні тенденції розвитку гастрономічного туризму / В. В. Корнілова / Електронне наукове фахове видання – 2018.- №2.- С. 8.
5. Вишневська Г. Г. Потенціал кулінарних турів у контексті спеціалізованого туризму / Г. Г. Вишневська / Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – 2013. – Вип. 31. – С. 112-118.
6. Глушко В. О. Гастрономічний туризм як окремий вид у туризмі: поняття, сутність, класифікація / В. О. Глушко / Торгівля і ринок України. – 2016. – Вип. 39-40. – С. 166-175.
7. Кукліна Т. С. Гастрономічний туризм на туристичному ринку України / Т. С. Кукліна / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/tourism-and-recreation-113/> (дата звернення 11.10.2018)
8. Long Lucy M. Culinary Tourism / Lucy M. Long / University Press of Kentucky, 2004 – 306 p.

9. Головне управління статистики у Закарпатській області: Показники туристичних потоків Закарпатської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/turism/tur_potoki.pdf (дата звернення 11.10.2018)
10. Головне управління статистики у Львівській області: Показники туристичних потоків Львівської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/2016/t249916_1.pdf (дата звернення 11.10.2018)
11. Головне управління статистики у Івано-Франківській області: Показники туристичних потоків Івано-Франківської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifstat.gov.ua> (дата звернення 11.10.2018)
12. Головне управління статистики у Чернівецькій області: Показники туристичних потоків Чернівецької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 11.10.2018)
13. Турінформ Закарпаття: Фестивалі Закарпаття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tourinform.org.ua/festyvali-zakarpattya-ta-svyatkuvannya-na-2018-rik/> (дата звернення 11.10.2018)
14. Савчин Г. П. Аналіз гастрономічних фестивалів Карпатського регіону / Г. П. Савчин, Ю. І. Юрас. Сучасні інноваційні технології у сфері готельно-ресторанного господарства: матеріали студентської наукової інтернет-конференції/ Чернівецький торговельно-економічний інститут. – Чернівці, 2018. – с. 109-111.
15. Львів онлайн: Фестивалі Львівської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lviv-online.com/ua/events/festival/> (дата звернення 11.10.2018)
16. Львів Тревел: Події у Львові [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lviv.travel/ua/index/articles/~4570/podiji-u-lvovi-u-2017-rosi> (дата звернення 11.10.2018)
17. Календар туристичних подій Івано-Франківської області: Фестивалі Івано-Франківської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.if.gov.ua/files> (дата звернення 11.10.2018)
18. Офіційний сайт Івано-Франківська: Події в Івано-Франківській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mvk.if.ua/konkurs/> (дата звернення 11.10.2018)
19. Офіційний сайт Чернівецької ОДА: Фестивалі Чернівецької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bukoda.gov.ua/page/festivali-konkursi-svyata-ta-premii> (дата звернення 11.10.2018)

Список использованных источников:

1. Всемирная гастрономическая ассоциация [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.worldfoodtravel.org/cpages/food-tourism-fitnessreport (дата обращения 11.10.2018)
2. Ковешников В. С. Винный и гастрономический туризм: важный потенциал развития экономики / В. С. Ковешников, В. В. Гармаш / Инвестиции: практика и опыт. – 2017. – № 4. – С. 32-37.
3. Басюк Д. И. Инновационное развитие гастрономического туризма в Украине / Д. И. Басюк / Научные труды Национального университета пищевых технологий. – 2012. – № 45. – С. 128-132.
4. Корнилова В. В. Современные тенденции развития гастрономического туризма / В. В. Корнилова / Электронное научное специализированное издание. – 2018. – №2. – С. 8.
5. Вишневская Г. Г. Потенциал кулинарных туров в контексте специализированного туризма / Г. Г. Вишневская / Актуальные проблемы истории, теории и практики художественной культуры. – 2013. – Вып. 31. – С. 112-118.
6. Глушко В. А. Гастрономический туризм как отдельный вид в туризме: понятие, сущность, классификация / В. А. Глушко / Торговля и рынок Украины. – 2016. – Вып. 39-40. – С. 166-175
7. Куклина Т. С. Гастрономический туризм на туристическом рынке Украины / Т. С. Куклина / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/tourism-and-recreation-113/> (дата обращения 11.10.2018)
8. Long Lucy M. Culinary Tourism / Lucy M. Long / University Press of Kentucky, 2004 – 306 p.
9. Главное управление статистики в Закарпатской области: Показатели туристических потоков Закарпатской области [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/turism/tur_potoki.pdf (дата обращения 11.10.2018)

10. Главное управление статистики в Львовской области: Показатели туристических потоков Львовской области [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/2016/t249916_1.pdf (дата обращения 11.10.2018)
11. Главное управление статистики в Ивано-Франковской области: Показатели туристических потоков Ивано-Франковской области [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ifstat.gov.ua> (дата обращения 11.10.2018)
12. Главное управление статистики в Черновицкой области: Показатели туристических потоков Черновицкой области [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua> (дата обращения 11.10.2018)
13. Туринформ Закарпатье: Фестивали Закарпатья [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://tourinform.org.ua/festyvali-zakarpattya-ta-svyatkuvannya-na-2018-rik/> (дата обращения 11.10.2018)
14. Савчин Г. П. Анализ гастрономических фестивалей Карпатского региона / Г.П. Савчин, Ю.И. Юрас. Современные инновационные технологии в сфере гостинично-ресторанного хозяйства: материалы студенческой научной интернет-конференции / Черновицкий торгово-экономический институт. – Черновцы, 2018. – с. 109-111.
15. Львов онлайн: Фестивали Львовской области [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lviv-online.com/ua/events/festival/> (дата обращения 11.10.2018)
16. Львов Тревел: События во Львове [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lviv.travel/ua/index/articles/~4570/podiji-u-lvovi-u-2017-goci> (дата обращения 11.10.2018)
17. Календарь туристических событий Ивано-Франковской области: Фестивали Ивано-Франковской области [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.if.gov.ua/files_ (дата обращения 11.10.2018)
18. Официальный сайт Ивано-Франковска: События в Ивано-Франковской области [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.mvk.if.ua/konkurs/> (дата обращения 11.10.2018)
19. Официальный сайт Черновицкой ОГА: Фестивали Черновицкой области [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bukoda.gov.ua/page/festyvali-konkursi-svyata-ta-premii> (дата обращения 11.10.2018)

References:

1. 2018, World Gastronomic Association, available at: www.worldfoodtravel.org/cpages/food-tourism-fitnessreport
2. Koveshnikov, V. С., Garmash, V.V. (2017), Wine and gastronomic tourism: important potential for the economy development. Investments: practice and experience. № 4, pp. 32-37.
3. Basyuk, D.I. (2012), Innovative Development of Gastronomic Tourism in Ukraine. Scientific papers of the National University of Food Technologies. № 45, pp. 128-132.
4. Kornilova, V.V. (2018), Modern trends for gastronomic tourism development. Electronic scientific special edition №2, p. 8.
5. Vishnevskaya, H. H., (2013), Potential of culinary tours in the context of specialized tourism. Actual problems of history, theory and practice of artistic culture. № 31, pp. 112-118.
6. Hlushko, V.O. (2016), Gastronomic tourism as a type of tourism: concept, essence, classification. Trade and market of Ukraine. № 39-40, pp. 166-175.
7. Kuklina, T. S. Gastronomic tourism in the tourist market of Ukraine, available at: <http://www.sworld.com.ua/index.php/en/tourism-and-recreation-113/>
8. Long, Lucy M. (2004), Culinary Tourism, University Press of Kentucky, p. 306.
9. 2018, Main Department of Statistics in Zakarpattia region: Tourist flows, available at: http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/turism/tur_potoki.pdf
10. 2018, Main Department of Statistics in Lviv region: Tourist flows, available at: http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/year/2016/t249916_1.pdf
11. 2018, Main Department of Statistics in Ivano-Frankivsk region: Tourist flows, available at: <http://www.ifstat.gov.ua>
12. 2018, Main Department of Statistics in Chernivtsi region: Tourist flows, available at: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua>
13. Tourist information in Zakarpattia region: Zakarpattia festivals, available at: <https://tourinform.org.ua/festyvali-zakarpattya-ta-svyatkuvannya-na-2018-rik/>

14. Savchyn, H. P., Iuras, Iu. I. (2018), Analysis of gastronomic festivals in the Carpathian region. Modern Innovative Technologies in Hotel and Restaurant Industry: Collection of materials of Student scientific Internet conference. Chernivtsi, pp. 109-111.
15. Lviv online: Festivals in Lviv region, available at: <http://lviv-online.com/ua/events/festival/>
16. Lviv Travel: Events in Lviv, available at: <http://lviv.travel/ua/index/articles/~4570/podiji-u-lvovi-u-2017-roci>.
17. Calendar of tourist events in Ivano-Frankivsk region: Festivals in Ivano-Frankivsk region, available at: <http://www.if.gov.ua/files>
18. Official website of Ivano-Frankivsk: Events in Ivano-Frankivsk region available at: <http://www.mvk.if.ua/konkurs>.
19. Official website of Chernivtsi Regional State Administration: Festivals in Chernivtsi region available at: <http://bukoda.gov.ua/page/festivali-konkursi-svyata-ta-premii>.